

بررسی وضعیت مراقبت‌های جراحی در بیمارستان‌های عمومی کشور ایران بر اساس برنامه سازمان جهانی بهداشت (W.H.O)

دکتر رفعت محبی فر*، دکتر نسترن کشاورز محمدی**، دکتر نوید محمدی***، لطف اله موصلی****

چکیده:

زمینه و هدف: از فعالیت‌های اصلی بیمارستان‌های عمومی، ارائه خدمات جراحی می‌باشد. بطوریکه بیماران جراحی، درصد زیادی از پذیرش‌ها را به خود اختصاص می‌دهند. در این میان، حدود ۱۱ درصد از بیماری‌ها، قابل درمان با جراحی است که تعداد جراحی‌های انجام شده در کشورهای ثروتمند بسیار بیشتر از کشورهای فقیر است. همچنین هزینه - اثربخشی مراقبت‌های جراحی ضروری در کشورهای با درآمد کم و متوسط وضعیت مناسبی ندارد. بر این اساس، سازمان جهانی بهداشت طرحی را جهت تعیین وضعیت مراقبت‌های جراحی در بیمارستان‌های عمومی کشورهای مختلف انجام داده که این پژوهش نیز در این راستا و با هدف تعیین وضعیت مراقبت‌های جراحی در بیمارستان‌های عمومی ایران بر اساس برنامه سازمان جهانی بهداشت انجام گرفت.

مواد و روش‌ها: این پژوهش از نوع توصیفی کاربردی بوده و جامعه مورد مطالعه آن شامل ۵۳ بیمارستان عمومی کشور می‌باشد که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات ۱۳ بیمارستان، اطلاعات ۴۰ بیمارستان عمومی با استفاده از پرسشنامه استاندارد سازمان جهانی بهداشت با ۱۳۰ سؤال جمع‌آوری گردید و تفسیر شد.

یافته‌ها: نتایج مطالعه بیانگر آن بود که در ارتباط با زیر ساختارهای خدمات جراحی، ۱۰۰ درصد بیمارستان‌ها دارای بخش حوادث و فقط ۵۰ درصد آنها دارای اکسیژن سانترال بودند. در زمینه نیروی انسانی دخیل در ارائه خدمات جراحی، به طور میانگین ۲/۱۲ درصد جراح، ۰/۹۷ درصد متخصص بیهوشی، ۰/۶۸ درصد متخصص زنان و زایمان به صورت تمام وقت در بیمارستان‌های عمومی مورد مطالعه وجود دارد. بیشترین خدمات ارائه شده در بیمارستان‌های عمومی مورد مطالعه شامل بخیه زدن، پاک کردن زخم، بی‌حسی موضعی، بی‌حسی نخاعی، بیهوشی عمومی و ختنه به میزان ۱۰۰ درصد می‌باشد. بیشترین موارد ارجاع به ترتیب مربوط به خدمات درمان سوختگی‌های حاد ۶۲/۵ درصد، ترمیم شکاف لب و جراحی نوزادان ۶۰ درصد، ترمیم پاچمیری ۵۷/۵ درصد، پیوند بافت و ترمیم تنگی پیشابراه ۵۵ درصد می‌باشد. میانگین تجهیزات مورد نیاز برای ارائه خدمات احیاء در بیمارستان‌های عمومی مورد مطالعه، ۴۲/۲ می‌باشد. این میزان برای اقلام مصرفی ۹۷/۴۳ و برای تجهیزات مکمل خدمات جراحی، ۱۲/۸ بوده است.

نتیجه‌گیری: بیمارستان‌های عمومی ایران توانایی ارائه خدمات جراحی عمومی را داشته و پتانسیل لازم برای ارائه خدمات جراحی پیشرفته‌تر را نیز دارا هستند. بنابراین بر مبنای این مطالعه و در راستای فعالیت‌های سازمان جهانی بهداشت جهت مدیریت یکپارچه برای ارتقای کیفیت خدمات اورژانس و مراقبت‌های جراحی ضروری می‌توان اطلاعات مدون و ساختاریافته‌ای در ارتباط با وضعیت خدمات جراحی در ایران فراهم آورد و به تکمیل اطلاعات مربوط به ایران در اطلس جهانی مراقبت‌های جراحی اقدام نمود و با همکاری سازمان جهانی بهداشت گامی جهت ارائه راهکارهای مطلوب به دست‌اندرکاران نظام سلامت کشور جهت ارتقای خدمات جراحی برداشته شود.

واژه‌های کلیدی: مراقبت‌های جراحی، بیمارستان‌های عمومی، سازمان جهانی بهداشت

نویسنده پاسخگو: دکتر رفعت محبی فر

تلفن: ۰۲۸۱-۳۳۴۱۹۳۴

E-mail: smrf55@yahoo.com

* استادیار گروه مدیریت بهداشت و درمان، دانشگاه علوم پزشکی قزوین

** استادیار گروه ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین

*** استادیار گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی تهران

**** کارشناس ارشد مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان

تاریخ وصول: ۱۳۸۹/۰۴/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۰۹/۰۱